

Krocker Anton Johann (1742-1823)

Wybitny znawca śląskiej szaty roślinnej

Urodził się w 1742 roku w Szonowie (Schönau) koło Głogówka (Oberglöggau), jako syn zamożnego ziemianina trudniącego się handlem zbożem. Jego ojciec doceniał znaczenie wykształcenia, dlatego też posłał go do najlepszych szkół: Gimnazjum Franciszkańskiego w Głubczycach (Leobschütz), Szkoły Jezuickiej w Ołomuńcu i Szkoły Pijarów w Lipniku. Pragnął on, aby jego syn został kupcem, jednak przewlekła choroba, prawdopodobnie febra albo żółtaczką, zmusiła Antona do przerwania nauki i powrotu do domu.

Gdy okazało się, że zarówno ze względu na stan zdrowia, jak i ze względu na trwającą właśnie wojnę siedmioletnią, która nie sprzyjała rozwojowi handlu, nie może objąć stanowiska praktykanta handlowego, w roku 1763, za namową przyjaciół, ojciec wysłał go do Wrocławia, by poświęcił się tam studiowaniu medycyny.

Ponieważ przeznaczone do kształcenia lekarzy „Theatrum anatomicum” powstało we Wrocławiu dopiero 10 lat później, w roku 1773, jedynym sposobem zdobywania wiedzy medycznej w owym czasie były studia prywatne, i takie właśnie studia podjął Krocker u doktora Wicke, lekarza u Braci Miłosierdzia. Trzy lata później, z niezbędnym zasobem wiedzy teoretycznej i praktycznej, wyruszył do Wiednia, gdzie pod kierunkiem dwóch wybitnych lekarzy holenderskich, van Swieten i de Haena, studiował kolejne trzy lata. Po krótkim pobycie w Halle przybył w roku 1769 do Wrocławia, gdzie został zatrudniony jako lekarz przez Fundację Tharoult.

Od chwili zaznajomienia się z wydaną w roku 1751 „Philosophia botanica” Linneusza interesował się botaniką i odczuwał niezwykły pociąg do badań naukowych. Zaczął zatem gromadzić okazy flory śląskiej i zamierzał napisać obszerne jej opracowanie. Początkowo nie posunął się dalej, niż hrabia Mattuschka, który planował publikację podobnego dzieła. Po śmierci Mattuschki, który dzieła swojego nie ukończył, Krocker zaczął intensywnie opracowywać własne dzieło i w roku 1788 opublikował jego pierwszą część, zaś ostatnia, piąta część ukazała się w roku 1823. Cennym świadectwem jego trudu był zachowany w rękopisie katalog flory śląskiej obejmujący 3345 pozycji – była to liczba znacząca, zwłaszcza, gdy weźmie się pod uwagę, że podobny katalog Mattuschki obejmował tylko 1221 pozycji.

Jako botanik utrzymywał Krocker kontakty z towarzystwami przyrodniczymi w Halle i Brnie, jako lekarz pełnił obowiązki dziekana Collegium Medicum et Sanitatis. Swoje zamiłowanie do botaniki przekazał synowi, również lekarzowi. Pod koniec życia stracił wzrok. Zmarł we Wrocławiu w roku 1823. Słynny botanik de Candolle na jego cześć jednemu z ustanowionych przez siebie rodzajów nadał nazwę *Krockeria*. Materiały zielnikowe do dzieła Krockera włączone zostały do Zielnika Śląskiego Śląskiego Towarzystwa Kultury Ojczystej, jednak zaginęły w roku 1945.

Ważniejsze prace:

1787 – Nachricht von Mattuschkas Flora Silesiaca. *Oekonom. Nachr.* 5.

1787 – Anzeige betreffend die „Enumeratio stirpium” des Grafen Mattuschka. *Ibid.* 7.

1787-1823 – Flora silesiaca renovata, secundum systema sexuale Linnaei. 5 Vol. Vratislaviae.

Nie opublikowane:

– Catalogus omnium plantarum in Silesia sponte nascentium.

Źródła:

Graetzer J. 1889. Lebensbilder hervorragender schlesischer Ärzte. Breslau. S. 89-91.

Pax F. 1915. Schlesiens Pflanzenwelt. Jena. S. 7 (portret).

Rostański K. 1963. Historia Zielnika Instytutu Botanicznego Uniwersytetu Wrocławskiego. Acta Univ. Wratisl. 14. S. 283, 287, 291.

Schummel J. G. 1801. Breslauer Almanach für den Anfang des neunzehnten Jahrhunderts. Breslau. S. 347-350.